

Een Stem Van Paardenhaar

uitgeverij Azul Press

Amsterdam/ Maastricht 2014

Lies van Gasse/ Bas Kwakman

Hoofdstuk IV

Op het moment dat ze de buitenwijken van Sainshand verlaten begint Balgaa te zingen. Eerst wat traditionele liederen over het leven in de Gobi en dan de liefdesliederen van Danzan Ravjaa, die water in whisky veranderde en zich al zijn vorige levens herinnerde. Dan vraagt hij de Zwarte Pad om een lied. De Zwarte Pad zingt het vuurtorenlied en wat oude balladen, die zijn vader hem heeft geleerd. Zijn oude vader, die whisky in tranen kon veranderen en zich doorgaans de vorige avond niet meer kon herinneren. *Soms waait er dansmuziek over de vlakte. Dromen de plaatsen waarover ik droom ook over mij?* Als ze uitgezongen zijn, vertalen ze gedichten. In de auto ligt een boek van de dichter Ts Bavuudorj, een goede vriend van Balgaa. Balgaa leest elk gedicht hardop voor in het Mongools en vertelt er dan over. De Pad maakt er weer poëzie van. *The west is my fear/ The west is my anxiety/ The west is my dear comrade/ I am the east/ I have nothing hidden up in my sleeve.* Zinnen waar ze niet uitkomen gooien ze uit het gedicht.

De Zwarte Pad kijkt naar het profiel van Erdene Balgaa. Als hij iemand recht in het gezicht kijkt, raakt hij afgeleid. Het beïnvloedt zijn beoordelingsvermogen. Het profiel toont de ware mens, zo

vindt de Zwarte Pad. Het profiel van Balgaa is goed. Hier, aan het begin van de Gobi-woestijn, ziet hij er gelukkiger uit dan in de stad. Rustiger.

‘Ik haat het geluid in Ulaan Baator,’ zegt Balgaa. ‘Ooit verlaat ik Mongolië. Over een jaar of vijf. Dan ga ik naar het Westen. Amsterdam, Parijs, Berlijn, Londen, misschien zelfs New York. Als het maar dicht in de buurt van de doeken van Vermeer, Ingres, Turner of Casper David Friedrich is. Ik word een wereldberoemd kunstenaar. Maar eerst win ik Parijs-Dakar.’

Hij wijst naar het kleine, vaalwitte vosje dat aan de achteruitkijkspiegel hangt.

‘Het is lang geleden uit vilt geknipt door de Sjamaan in mijn geboortedorp. Het vosje houdt de dromen van de kwade demonen weg en laat die van de goede demonen toe. Het vosje zorgt ervoor dat mijn droom uitkomt. Nog maar een paar jaar, dan hangt het tijdens de winnende race aan de spiegel van mijn Toyota Landcruiser V8. Op de portieren het etiket van Chinggis Gold en de vlag van Mongolië. Op het nummerbord mijn naam. Dan zal de wereld mijn land nooit meer vergeten.’

Ze rijden twee dagen tot halverwege de provincie Dornogovi. Het landschap vloeit zacht uiteen.

De heuvels verdwijnen langzaam, het groen wordt spaarzamer en maakt plaats voor rood en bruin. De afstand tussen de gers wordt langer. Kamelen staan in groepen dicht bij elkaar, de kleine paarden losjes verdeeld over het land. De waterputten worden schaars. ’s Nachts verbindt het licht van de mooiste sterrenhemel die de Zwarte Pad ooit heeft gezien de mensen, de dieren, de tenten, de stenen en de bergen met zachte contouren.

Op een ochtend stoppen ze bij een vierkant veld van rode kiezelsteen, omgeven door 108 kleine, massieve, hagelwitte torens die slechts enkele meters van elkaar zijn verwijderd. Op de hoeken zijn de torens twee keer zo groot.

‘Die torens heten stoepa’s’, zegt Balgaa. ‘Dit is Shambhala. Het enige stukje hemel op aarde. Danzan Ravjaa gaf ons deze plek, opdat we hier na onze dood in contact met hem kunnen blijven.’ Dan begint Balgaa te zingen: *Zoals uit het midden van de lotus/ De heerlijk geurende honing golft/ Zo stopt nooit/ De aantrekkingskracht voor het oog...*

Hij houdt zijn ogen gesloten. Het is een lang lied.

‘Het heet *Hoogheid der kwaliteiten*’, zegt hij. ‘Van Danzan Ravjaa. Het lied van de vijf offers. Een loflied op de vrouw met het mooiste gezicht, met een stem zo zuiver als die van de koekoek en een huid van de zachtst denkbare zijde. Dit lied op deze plek een keer zingen staat gelijk aan duizend keer de Witte Tara Puja thuis citeren, dus als ik hier ben zing ik het altijd. Daar, in die bergen daar, zijn grotten waar je kunt mediteren. Net als in die Schildpadrots van je. Je houdt gewoon je hoofd in de richting van de Zwarte Bergen, je doet een wens en vervolgens gooi je wat

wodka naar de berg.’ Balgaa stapt uit de auto, ontbloot zijn bast en wikkelt een lange oranje doek om zijn middel. Dan gaat hij midden in het veld van rode steen op zijn rug liggen. Hij vraagt de Zwarte Pad om hardop tot twintig te tellen. Als de Zwarte Pad bij twintig, is rolt Balgaa op zijn buik. De Zwarte Pad telt opnieuw tot twintig en Balgaa rolt weer terug op zijn rug. Na tien omwentelingen staat hij op en slaat de kiezels van zijn lijf. Hij haalt een glas uit de auto en giet het vol met wodka. Hij doopt zijn middelvinger in het glas en pinkt de druppels links en rechts over zijn schouder naar achteren. Dan giet hij het glas in een keer naar binnen.

Aan het eind van de tweede dag komen ze bij een vaal verkleurde ger. In de ger wonen een man, een vrouw en twee kleine kinderen. Ze hebben een zonnecollector en een satellietontvanger. De tv staat op de ijskast. *Extreme Home Make Over*. Links in de ger, op de helft van de vrouw, staat een kast. Naast de kast staat een kist. Op de kist staat een kleine metalen god, gewikkeld in een blauwe doek.

‘De kleine god krijgt ’s morgens de eerste kop zoute thee’, zegt de vrouw. ‘De tweede kop is voor mijn man. De rechterhelft van de ger is zijn helft. Omdat de kleine god niet altijd op kan letten, hangt er een zaag boven de deur. Of, bij gebrek aan een zaag, de huid van een egel.’

In het midden van de ger staat een houtkachel.

‘Toen ik een kind was heb ik een keer mijn hand verbrand aan zo’n kachel,’ zegt Balgaa. ‘Mijn ouders bonden daarna een touw om mijn middel, dat ze vastbonden aan een van de spijlen van mijn bed. Vanaf toen kon ik alleen nog maar tot aan de kast en tot aan mijn eigen bed komen.’ Balgaa hurkt naast de Zwarte Pad neer bij een kleine, lage tafel. Ze krijgen gefermenteerde paardenmelk, zuivere wodka gestookt van kamelenmelk en koekjes van gedroogd melkstremsel. Als het laat wordt zet de man de kinderen voorop zijn motor en brengt ze naar de volgende ger, zo’n twee uur verderop. Zijn vrouw wijst Erdene Balgaa en de Zwarte Pad het bed van haar kinderen. Daar blijven ze nog lang luisteren naar de gesprekken van de kamelen en de stiltes daartussen.

‘Van een Mongoolse vriend raak je nooit meer verlost’, zegt Erdene Balgaa.

De Zwarte Pad denkt daar lang over na.

‘We zijn al vier dagen onderweg’, zegt hij. ‘Wanneer gaan we nu naar Gorkhi-Terelj?’

‘Nog een dag of twee’, zegt Balgaa. ‘Eerst Ergeliin Zoo.’

‘Jij gaat nooit weg uit Mongolië’, zegt de Zwarte Pad.

‘Ooit’, zeg Balgaa. ‘Ooit. Parijs-Dakar.’